

Олена Гуменюк

**«НАД ДНІПРОМ І ВІСЛОЮ.
УКРАЇНА І ПОЛЬЩА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ —
МИНУЛЕ І СУЧАСНІСТЬ» (рецензія на журнал)**

У рецензії подається короткий опис та характеристика матеріалів журналу. Підкреслюється значення українсько-польської співпраці в академічній площині та сфері міжнародних відносин.

Ключові слова: *журнал, українсько-польська співпраця, історія, міжнародні відносини*

У 2002 р. вийшов перший номер журналу «Над Дніпром і Віслою. Україна і Польща в європейському вимірі — минуле і сучасність», який став знаковою подією в науковому житті України та Польщі. Значення даного видання важко переоцінити, оскільки його вихід був на часі, враховуючи активну співпрацю попередніх років (останнього десятиліття ХХ ст.) між українськими та польськими науковцями. Окрім проведення ряду міжнародних наукових конференцій, семінарів та симпозіумів, які мали місце в Україні та Польщі наприкінці ХХ ст. — на початку ХХІ ст., де обговорювались проблеми міжетнічного розвитку обох народів, піднімались дискусійні питання історичного минулого та робились прогнози на подальшу співпрацю в міжнародній сфері. Також варто відзначити велику кількість літератури (наукового та публіцистичного характеру), де здійснювались спроби дослідження спільної історії від найдавніших часів до сьогодення, аналіз взаємовідносин не тільки в історичній площині, але і з огляду на економічні, політичні та міжнародні процеси. Натомість, журнал «Над Дніпром і Віслою» став підсумком активної співпраці українських та польських науковців. Протягом 2002–2004 рр. вийшло всього три номери, але вони яскраво засвідчили самотутність та актуальність видання.

Історія й проблеми взаємовідносин України та Польщі в міжнародній площині — основна тематика журналу «Над Дніпром і Віслою». Варто відзначити, що перший номер видання, який вийшов 2002 р., характеризується в основному публікаціями на історичну тематику. Зокрема, матеріали першого номера згруповані за такими розділами: середньовіччя та ранньомодерний час; соціальна історія; військова історія; політична історія та історія ідей; історія української політичної еміграції; джерелознавство та архівознавство; Польща і Україна в системі міжнародних відносин; повідомлення. Наступні два номери журналу, що вийшли

протягом 2003–2004 рр., мають схожу структуру, крім того, що історична частина зазнала деяких змін, які не вплинули жодним чином на якість опублікованого матеріалу. Отже, замість розділів середньовіччя та ранньомодерний час; соціальна історія; політична історія та історія ідей були сформовані нові: козацько-гетьманська доба; релігійно-культурне життя; українська революція; історія консервативної думки, а також додані нові: польсько-українські міжнаціональні стосунки; соціум; рецензії. Подібна заміна, чи радше за все, більша конкретизація матеріалів, що входять до складу розділів, сприяє структурному підходу до опублікованих праць, додає виданню більшої ваги з точки зору актуальності питань, які піднімаються на його сторінках. Основний масив опублікованих матеріалів стосується питання українсько-польських взаємовідносин в історичному контексті та міжнародній площині. Найбільше статей присвячено тематиці українських і польських відносин протягом ХХ століття, зокрема, на сторінках журналу висвітлюється соціально-правове та економічне становище західноукраїнських земель на початку ХХ ст., культурний та освітній рух в українському і польському середовищі, військова та політична історія, історія української політичної еміграції в міжвоєнний період у Польщі, суперечливі питання на україно-польському прикордонні.

Слід зазначити, що з огляду на проблематику журналу «Над Дніпром і Віслою» випадає з контексту частина статей, що входять до розділу «Соціум» в № 2–3 за 2003–2004 рр., а саме: А. Купцов «Психоманіпулятивні технології політичного маркетингу» (с. 406–411), І. Набруско «Проблема споживання і реклама у соціокультурному просторі України» (с. 421–424). Та все ж жодним чином на загальну позитивну динаміку збірника вказані праці не впливають і не змінюють кардинальним чином його зміст.

Ще однією особливістю видання, на яку варто звернути увагу, є двомовність журналу «Над Дніпром і Віслою». Автори статей — польські та українські дослідники, науковці, більшість з яких історики. Хоча засновниками журналу виступають Київський національний лінгвістичний університет та Університет Миколая Коперніка в Торуні, серед авторів матеріалів багато дослідників з інших вищих навчальних закладів і наукових інституцій України та Польщі. Слід зазначити, що на сторінках видання публікуються матеріали не тільки відомих науковців, але і молодих дослідників, аспірантів та студентів. Спрямованість на пошук нових шляхів співпраці між університетськими і науковими осередками Польщі та України в дослідженні українсько-польських взаємовідносин не тільки в історичному контексті, але і в політичній, культурологічній, економічній та філософській сфері яскраво простежується в опубліко-

ваних матеріалах. Надзвичайно позитивним є залучення до такого роду співробітництва молодих науковців та, навіть, студентів, оскільки нове покоління, в разі успішної та плідної наукової роботи, буде представляти здобутки науки та формувати її основні тенденції в найближчому майбутньому. Хотілося, щоби подібна співпраця між відомими науковцями та молодим поколінням, а також науковими і університетськими центрами України і Польщі збереглася і в подальшому.

Незважаючи на високий професійний рівень авторів, все ж таки зустрічаються непомітні на перший погляд неточності. Так, в № 2–3 за 2003–2004 рр. при більш детальному ознайомленні зі статтею Emiliańska «Status prawny ukraińskiej emigracji politycznej w Polsce (1920–1939)» (с. 233–254) стає зрозумілим, що стаття є практично не видозміненою частиною монографії того ж автора «Emigracja ukraińska w Polsce 1920–1939», Toruń 2004. У структурі статті з'являється поділ на розділи, автор виділяє частину «IV» (с. 244), без зазначення попередніх трьох, а також, складається враження, що автор продовжує робити посилання із більшої за обсягом роботи, оскільки не дає роз'яснень щодо скорочень джерел та літератури. Також слід звернути увагу на статтю О. Дудніка «Громадсько-політичне життя української академічної молоді Данцигу в міжвоєнний період» у тому ж № 2–3 за 2003–2004 рр. (с. 255–264). Автор робить посилання на документи Центрального державного архіву громадських об'єднань України, вказуючи фонд 263 (колекція позасудових справ реабілітованих 1919–1953 рр.) та його справи як основне джерело інформації для написання статті. Проте оскільки всі вказані дослідником справи з інформацією по історії українського академічного руху в Данцигу (сучасний Гданськ, Польща) містяться в фонді 269 (колекція документів «Український музей в Празі» 1886–1952 рр.) Проте, зазначені неточності є помилками самих авторів і аж ніяк не впливають на загальний високий професійний рівень журналу «Над Дніпром і Віслою».

На сам кінець, хотілося б наголосити, що журнал «Над Дніпром і Віслою» став знаковим явищем, насамперед, у продовженні українсько-польської співпраці в науковій сфері, яка активізувалась починаючи з 1990-х років. Дане видання є об'єднуючим фактором для науковців з обох країн. Світ побачили всього три його номери, тому після 10-річної перерви сподіваємось на відновлення публікації журналу, залучення до роботи над його подальшими номерами нового покоління дослідників та продовження співпраці з польськими науковцями.

У 2014 р. заплановано вихід нового номеру журналу «Над Дніпром і Віслою». З ініціативою про поновлення видання виступила українська сторона, а саме відомий науковець, доктор історичних наук, професор —

Ігор Володимирович Срібняк. Пріоритетними і надалі залишаються українсько-польські взаємовідносини в історичному та міжнародному контексті, з можливістю розширення тематики до загальноєвропейських питань. Велика увага в оновленому виданні відводиться саме міжнародним відносинам з огляду на значення «українського питання» в новій системі геополітичних координат.

В рецензии подается краткое описание и характеристика материалов журнала. Подчеркивается значение украинско-польского сотрудничества в академической области, а также в сфере международных отношений.

Ключевые слова: журнал, украинско-польское сотрудничество, история, международные отношения

In the review a short description about materials and the context of the issue is given. Importance of the Ukrainian-Polish cooperation in academic field is underlined in the review. It is pointed out meaning of the magazine for the international relation sphere.

Keywords: issue, Ukrainian-Polish cooperation, history, international relations.